

VERSLAG

DEBAT: DE INTEGRALE SPORTVERENIGING HOCKEYCLUB ROTTERDAM, ROTTERDAM

2-4-2009

'De integrale sportvereniging'

Op donderdag 2 april vond in het clubhuis van Hockey Club Rotterdam een debat plaats over de integrale sportvereniging onder leiding van Jan Dirk Stouten. Gert-Jan Lammens, directeur Rotterdam Sportsupport, verzorgde een inleiding over Rotterdam Sportstad en de nieuwe "Sportvisie 2010-2016". Bestuurders en afgevaardigden van verschillende sportverenigingen discussieerden vervolgens tijdens een 'rondom-10-debat' met elkaar over de maatschappelijke functie van sportverenigingen. Na een keynote speech van Geert Slot, hoofd strategie en beleid NOC*NSF, gingen de deelnemers in tafeldialogen aan de slag met vier verschillende deelthema's. De terugkoppeling van de uitkomsten hiervan vormde de afsluiting van het debat. In dit verslag worden de tijdens het debat bedachte ideeën en ontwikkelroutes om het succes van sportverenigingen te continueren benoemd.

Sportvisie 2010-2016

Gert-Jan Lammens opent het debat met een presentatie over de ontwikkelingen binnen het Rotterdamse sportbeleid. Met de Sportvisie 2010-2016 wil Rotterdam zijn positie als dé sportstad van Nederland verder uitbouwen. Ook wil Rotterdam een voortrekkersrol vervullen bij een mogelijke kandidatuur van Nederland voor de Olympische Spelen van 2028.

Eén van de speerpunten van de Sportvisie 2010-2016 is om sport binnen het bereik te brengen van alle inwoners van Rotterdam. Dit vraagt om een combinatie van breed en divers aanbod, de juiste sportinfrastructuur en een sportbeleid dat zich richt op zowel recreatieve sport, breedtesport als topsport.

Vitale sportverenigingen, verenigingen die kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen, is een ander speerpunt van de nieuwe sportvisie. Het is daarom van wezenlijk belang dat er samenwerkingsverbanden worden aangegaan met andere partners, waaronder burgers, deelgemeenten, onderwijsinstellingen, sport- en welzijnsorganisaties, woningcorporaties en het bedrijfsleven.

Rondom-10-debat

In het rondom-10-debat gaan Marius Heinerman (jeugdvoorzitter Spartaan '20), Jan Schildkamp (stichting Opboxen), Rob Robinson (account manager incasso-organisatie Flanderijn), Danijel Ribaric (Soccershowdown en Soccer Academy) en Frank Grotenhuis (coördinator Sportzomeren Stichting Perspect) met elkaar in gesprek over de maatschappelijk rol van verenigingen.

Spartaan '20

Marius Heinerman vertelt dat bij Spartaan '20 de bijzondere situatie is ontstaan dat er een ledenstop is afgekondigd. Dit is het geval in wijken waar andere sportverenigingen juist omvallen. Door mee te doen binnen een schoolsportvereniging heeft de club er 40 nieuwe leden bijgekregen. "De reden van het succes is dat je als club de wijk in moet. Dat heeft best moeite gekost, maar het is wel gelukt". Maar, zo waarschuwt Heinerman, "het is leuk om ergens te komen, het is lastig om ergens te blijven. Nu worden er bijvoorbeeld ouderavonden georganiseerd om ouders uitleg te geven over het lidmaatschap van de sportvereniging.

Daarmee kunnen ook de verwachtingen ten opzichte van de ouders op tafel gelegd worden. De club functioneert daardoor beter”.

Stichting Opboxen

Jan Schildkamp heeft zijn boksschool opgericht om de jeugd te helpen die buiten de samenleving dreigt te vallen. Eigenlijk vindt Schildkamp boksen helemaal niet leuk. “Een boksschool is echter laagdrempelig en spreekt daarom bepaalde jongeren aan. Jongeren die eerst via de politiepост bij de boksschool kwamen, kloppen nu uit zichzelf bij mij aan”, aldus Schildkamp. Er is binnen de boksschool ook onderwijs. Het doel is dan ook niet topboksers afleveren, maar jongeren terug te leiden naar school of werk. In het algemeen vindt Schildkamp sportverenigingen te duur. “Om jongeren te bereiken moet je ze van de straat plukken én hen echt iets bieden”, aldus Schildkamp.

Flanderijn

Incassobureau Flanderijn neemt zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid door sportverenigingen te helpen met betalingsproblemen. Zestig tot zeventig procent van de verenigingen hebben met wanbetalers te maken. Flanderijn gaat achter leden en sponsoren aan die hun financiële verplichtingen niet nakomen. “Financiële problemen zijn vaak het topje van de ijsberg. We wijzen mensen daarom altijd op de verschillende hulpmogelijkheden.” Is er geen spagaat tussen de maatschappelijke rol die Flanderijn speelt en zakelijk ‘geld verdienen’? “Natuurlijk doet Flanderijn dit ook vanuit zakelijke overwegingen, maar veel verenigingen zijn hiermee erg geholpen”, aldus Robinson.

Sommige sportverenigingen zelf aandacht aan de beperkte financiële slagkracht van sommige leden: binnen RHV Leonidas worden lidmaatschapskosten van minder draagkrachtige leden door de club of teamgenoten worden gesponsord.

Stichting Perspect

Toch zijn sportverenigingen niet voor iedereen. Frank Grotenhuis van Stichting Perspect in IJsselmonde vertelt over de groep freerunners die daar actief is. Zij worden wel ondersteund in de beoefening van hun sport, maar doen dat zonder een klassieke vereniging te vormen. Freerunning is een vorm van gymnastiek in de buitenlucht: “Je kan het zo gek niet bedenken of freerunners doen het”, aldus Grotenhuis. De groep freerunners is begonnen met twee gymnasten die hun capriolen in de buitenlucht gingen uitvoeren om gezien te worden. Bij freerunners gaat het veelal om jongens van de straat die zich niet thuis voelen bij een vereniging. Toch zou het voor zowel freerunners als gymnastiekverenigingen niet slecht zijn om onderling kennis en ervaring uit te wisselen.

Soccershowdown

Danijel Ribaric van Soccershowdown beaamt het verhaal van Grotenhuis. Hij begrijpt goed dat jongeren van de straat zich niet aangesproken voelen door het huidige aanbod van sportverenigingen. “Freestyle football spreekt jongeren enorm aan. Nieuw aanbod zorgt er juist voor dat jongeren betrokken raken”, aldus Ribaric. “De Soccer Academy is geen concurrentie voor de klassieke vereniging, eerder een verlengstuk. De Soccer Academy is een vorm tussen schoolsportvereniging en sportvereniging in; de jongeren worden intensief begeleid. Na de Academy kunnen jongeren doorstromen naar het zaal- of veldvoetbal.

Sportverenigingen en vrijwilligers

Een deelnemer vraagt zich af of verenigingen geacht worden personeel in dienst te nemen om gedurende de dag sport aan te bieden. Vrijwilligers zijn overdag vaak niet beschikbaar. Bij sommige verenigingen zijn combinatiefunctionarissen in dienst. Dat kan alleen met goede financiering; vooralsnog is daar alleen projectgeld voor. Gert-Jan Lammens haakt hierop in: “Er zijn zowel lokale als nationale fondsen om professionals aan te stellen, zoals bijvoorbeeld een pedagoog bij voetbalvereniging HOV, maar structureel is dat lastiger. Samenwerking kan echter een oplossing bieden. Welzijnsorganisaties kunnen de wijk ingaan door deels bij verenigingen hun welzijnswerk te doen. Op die manier zorg je ook dat vrijwilligers zich op de leuke zaken kunnen blijven richten.

Nederland als sportland

Geert Slot, hoofd strategie en beleid NOC*NSF, sluit met zijn keynote speech goed aan op de wat de gasten in het rondom-10-debat hebben verteld. Slot beschouwt het Olympisch Plan als een kader om naar sport te kijken. Hij benadrukt dat dit meer omvat dan topsport alleen. Veel van de zaken in het Olympisch Plan gaan dan ook niet over topsport, maar over het maatschappelijke effect. Nederland moet een écht sportland worden.

Nederland als sportland

Volgens Slot is Nederland een sportland als we niet alleen veel aan sport doen, maar ook in sport denken. “Omgangsmanieren binnen de sport moeten in de hele maatschappij doorleefd worden.” Stichting Opboxen is hier een mooi voorbeeld van. Daarnaast moet Nederland niet alleen de organisatie van de Olympische Spelen aankunnen; we moeten het ook gegund krijgen. Het is daarom belangrijk dat de overheid topsport ondersteunt, de sportparticipatie fors omhoog gaat, dat er meer geïnvesteerd wordt in sportevenementen en dat er ook meer naar sport gekeken wordt.

Op beleidsmatig vlak moet Nederland sportwaarden verankeren, maatschappelijke thema’s naar voren brengen en een goede kosten-baten-analyse van sportinvesteringen maken. Zonder een economische onderbouwing zijn kosten en baten van sportinvesteringen niet goed in te schatten. Ook sportwaarden zijn in Nederland nog onderontwikkeld. We hebben nog onvoldoende keuzes gemaakt over de rol van sport in onze maatschappij. Het principe dat je van sport beter wordt, is nauwelijks doorgedrongen in Nederland. Sport betekent lekker in je vel zitten.

Het is verder belangrijk dat het nut van sport terugkomt in alle ontwikkelnota’s. Op dit moment zijn er veel losse initiatieven, zoals Cruyff Courts, Krajicek Playgrounds en de inzet van pedagogen bij verenigingen. “Deze initiatieven zijn veel te projectmatig; het algemeen maatschappelijk nut is vaak bijzaak. Ook is er sprake van lokale sturing, waardoor het grote verhaal op landelijk niveau buiten beeld blijft.”

Aanbevelingen

Verenigingen kunnen niet los van de samenleving functioneren. Rondom verenigingen zitten echter veel partijen die iets voor een vereniging kunnen betekenen. Een integrale sportvereniging werkt actief mee binnen een samenleving, is een dragende kracht voor evenementen, biedt stageplaatsen, is een katalysator voor stedelijke vernieuwing en heeft zijn eigen merkstrategie. De vereniging kan dus ook heel veel voor andere partijen betekenen. Dat vraagt veel van een vereniging.

Slot benadrukt dat sportverenigingen een klantgerichtere aanpak moeten aannemen. “Ondanks dat veel mensen buiten verenigingsverband sporten, blijft een vereniging voor een grote groep de ideale vorm.” Slot plaatst enkele kritische vragen waar een sportvereniging over moet nadenken. Kan een vereniging iets met ‘ongeorganiseerd’ sporten? Kan sport op andere momenten van de dag aangeboden worden? Wat voor invloed heeft de financiële en economische crisis op sportverenigingen?

Sport is een private aangelegenheid, aldus Slot. “Clubs die afhankelijk zijn van contributie en sponsorgelden kunnen in een crisis in de knel komen. Verenigingen zullen in dergelijke situaties teruggaan naar hun *core business* en zich minder naar de samenleving keren. Gemeenten moeten nadenken of dat een wenselijke ontwikkeling is.” Sport zou daarom een thema moeten worden in de campagnes voor de aankomende gemeenteraadsverkiezingen.

Tot slot staat Slot stil bij welke richtingen het op gaat met de sport en de sportvereniging de komende tijd. Tijdens de crisis zet men in op ‘innovatie en duurzaamheid’. Slot zou daar graag ‘vitaliteit’ aan toe willen voegen.

Tafeldialoog 1 – Hoe krijg je de vereniging terug in het midden van de samenleving?

Inleiding

Bart van Wensen, voorzitter van Schoolsportvereniging Pendrecht, zit deze tafeldialoog voor. Van Wensen is vooral benieuwd naar wat voor ideeën de deelnemers hebben over hoe sportverenigingen hun activiteiten kunnen verbreden.

Verenigingen en de gemeente

Een aantal deelnemers voorziet deze vraag van enkele kritische kanttekeningen. Zo ziet René Lagendaal (voorzitter Atomium '61) zich belemmerd in maatschappelijk ondernemen door de onduidelijkheden in de gemeentelijke regelgeving. De gemeente schakelt sportverenigingen wel degelijk in als het gaat om het aanpakken van stadsproblematiek, zoals criminaliteit en overlast, maar het is vaak niet duidelijk hoe verenigingen zelf hiertoe het initiatief kunnen nemen.

Ook is het vaak voor verenigingen onduidelijk welk beleid door de gemeente wordt gestimuleerd. Daarom wordt geopperd om vanuit de gemeente een loket te openen. Veel verenigingen ontbreekt het aan de inhoudelijke kennis over wet- en regelgeving. Bij een loket zouden verenigingen daarover informatie kunnen inwinnen.

Continuïteit sportverenigingen

Veel verenigingen willen zich op maatschappelijk vlak beter te profileren, maar daar is veel begeleiding bij nodig. Volgens Henk Nossent (AA-DRINK/Feyenoord van Teylingen) moet er veel gebeuren voordat een vereniging kan toetreden tot een schoolsportvereniging. “Hiervoor zijn bekwame mensen nodig; het is niet iets wat je er even bij doet.” Het structurele gebrek aan vrijwilligers kan een risico vormen voor de continuïteit binnen de vereniging. Daarnaast kunnen veel verenigingen ook een grotere financiële ondersteuning gebruiken.

George Leuver ziet in de schoolsportvereniging juist een middel om de continuïteit voor verenigingen op de langere termijn te waarborgen. “Zorg dat kinderen lid blijven van de vereniging, ook na het beëindigen van de schoolopleiding en dus feitelijk niet meer aan de schoolsportvereniging verbonden zijn.”

Verbeterpunten

Het systeem van schoolsportverenigingen wordt in het algemeen zeer gewaardeerd. Wel zien de deelnemers nog voldoende mogelijkheden om het systeem te verbeteren. Wat kan worden verbeterd is om kinderen van één school, die vaak al een groep vormen, meer te laten mengen met de kinderen die buiten hun school om al lid zijn de vereniging. Nu blijven er vaak verschillende groepen bestaan en dat staat de integraliteit in de weg.

Volgens Sylvia Strooband (Kenniscentrum Calibris) gaat het bij het oplossen van genoemde problemen vooral om coördinatie. “Vaak wordt het wiel diverse keren uitgevonden. Er wordt over het algemeen te weinig van elkaar geleerd. Ook hierbij kan een duidelijk loket een uitkomst bieden.”

Tafeldialoog 2: Vernieuwend sportaanbod; bedreiging of nieuwe kans?

Inleiding

De manier waarop mensen sporten verandert. Niet alleen het soort sporten, maar ook waar, met wie en wanneer. In deze tafeldialoog wordt gekeken naar de mogelijkheden en onmogelijkheden voor sportverenigingen om vernieuwend sportaanbod binnen hun verenigingen te ontwikkelen. De discussie wordt voorgezeten door Fleur de Koning van Sport en Recreatie.

Uit een eerste inventarisatie blijkt dat lang niet alle deelnemers een beeld hebben van vernieuwend sportaanbod. Het is ook niet bij iedere verenigingen een aandachtsgebied. In dit verslag worden de belangrijkste suggesties voor vernieuwing genoemd.

Differentiatie contributie

Toch heeft ook een roeivereniging leden die niet echt verenigingsmensen zijn. Deze mensen wil men in ieder geval wel financieel binden. Verenigingen moeten wellicht de traditionele contributievorm loslaten en meer gaan differentiëren. Consumenten betalen een consumentenprijs; 'participanten' een participantenprijs.

Ontwikkel sportvarianten

Vernieuwing zit niet alleen in een andere bedrijfsvoering of het aanbieden van verschillende abonnementsvormen, maar ook in het ontwikkelen van nieuw aanbod. Het programmeren van andere sporten kan bestaande leden sterker aan de vereniging binden en trekt ook nieuwe leden aan. Hockeyvereniging Victoria programmeert bijvoorbeeld specifieke hockeyvarianten voor bepaalde doelgroepen, zoals bijvoorbeeld Freestyle hockey voor jongeren. Andere verenigingen zien dit als een positief en inspirerend voorbeeld.

Vrijblijvend aanbod

Vrijblijvend sportaanbod is ideaal. Iedereen kan sporten met wie en wanneer hij wil. Zo heeft iedereen weinig verplichtingen. De organisatie hiervan is echter lastig te realiseren. Ongeorganiseerde sporten ondersteun je voornamelijk door te faciliteren. Wees daarbij creatief: kijk naar het onverwacht samenkomen van de doelgroep (zoals Skate Rotterdam) en probeer daaruit elementen te halen die je als organisatie kan gebruiken.

Luister naar jongeren

Jongeren zijn belangrijk voor een vereniging. Zorg dus dat het sportaanbod aansluit op hun wensen. Laat ze hun eigen verantwoordelijkheid nemen. Vraag een aan je leden, en zeker ook je jeugdleden wat ze van de vereniging verwachten. Toch hebben jongeren helaas zelden een rol binnen het bestuur van een vereniging. Bij Hockeyclub Victoria hebben jeugdleden nu stemrecht gekregen. Een dergelijk signaal geeft aan dat jongeren belangrijk zijn voor de vereniging.

Nieuwe helden

Jongeren hebben nu andere een vaak lokale (sport)helden dan vroeger. Deze helden zijn herkenbaar voor jongeren en kunnen een enorme impuls geven aan hun betrokkenheid. Soufiane Touzani en de Soccer Showdown zijn hier een goed voorbeeld van. Binnen de Soccer Showdown Academy is van straatvoetbal een aantal subdisciplines ontwikkeld. Op die manier wordt de sportdiversiteit vergroot. Creëer dus helden binnen je vereniging om jongeren te stimuleren.

Vergeet de oudere leden niet

Ook ouderen die niet meer meekunnen binnen het reguliere aanbod verdienen aandacht. Laat ze 'kansouderen' worden op hun eigen sportclub, maar biedt als vereniging ook gericht sport aan ouderen aan. Breng sport bijvoorbeeld naar het bejaardenhuis onder de noemer van "feel good".

Innoveren is lef

Innoveren is een kwestie van lef. Natuurlijk is iets nieuws opstarten lastig als je niet direct zicht hebt op wat het oplevert. Begin nieuw aanbod niet primair gericht op nieuwe leden, maar juist op

bestaande leden. Zij zullen dan meer ambassadeur worden; dat kan dan wel weer nieuwe aanwas tot gevolg hebben. Vernieuwing kan ook versmalling en specialisering betekenen, bijvoorbeeld door je op topsport te richten.

Tafeldialoog 3: Sportverenigingen als middel voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Inleiding

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) biedt verenigingen de mogelijkheid zich te onderscheiden en op deze wijze leden én sponsors aan te trekken. Voorzitter Rien Bongers is benieuwd in hoeverre MVO een onderdeel vormt van het beleid van sportverenigingen.

Mogelijkheden voor MVO

Jacques van Steen (Rotterdam Baseball) geeft twee voorbeelden die als MVO zouden kunnen worden getypeerd. 'Kids-village', waarbij jonge honkballers een vakantiecamp runnen en werkstages voor stadion stewards, die in deze rol een opleiding bij de vereniging kunnen volgen. De spin-off van deze activiteiten biedt de club mogelijk meerwaarde voor het verkrijgen van sponsoring. Ook Frans de Wit van Spartaan '20 schetst de rol die zijn vereniging heeft voor de wijk. Ze houdt kinderen van straat, maar ze brengen hen ook discipline en sportwaarden bij.

Toch wordt dit door de meeste deelnemers als een onmogelijke opgave gezien. Zo zitten veel verschillende verenigingen in dezelfde buurt of wijk waardoor direct concurrentie ontstaat. De verenigingen leveren goede prestaties, maar natuurlijk vooral op amateurniveau. Echte geldschieters, anders dan de buurtsuper, de slager op de hoek of een autospuiterij zijn daardoor moeilijk te vinden. Ook het verschil in cultuur tussen de verschillende verenigingen wordt als een handicap gezien om gezamenlijk duidelijk te maken wat dat de verenigingen – weliswaar elk voor zich, maar toch bijna allemaal – expliciet doen aan MVO.

Sponsorschap

Eén van de deelnemers noemt dat er binnen de club leden zijn met hoge functies en eigen bedrijven die willen sponsoren. Daarin schuilt het gevaar dat sommige van deze leden verwachten dat hun kind een klasse hoger kan spelen. Maar voor veel verenigingen geldt dat de vereniging een afspiegeling is van de wijk waar zij is gevestigd. Bedrijfseigenaren die willen sponsoren zijn niet in alle wijken makkelijk te vinden.

Kennisachterstand

Het grootste probleem voor het benutten van MVO vormt het gebrek aan kennis en capaciteit bij verenigingen om de toegevoegde waarde van MVO inzichtelijk te maken en hiermee substantieel op zoek te gaan naar sponsoring. Het percentage hoogopgeleiden is bij veel verenigingen in Rotterdam laag. Voor het zoeken naar sponsoring betekent dit dat er weinig gebruik gemaakt kan worden van capaciteit binnen de club.

Er wordt geconstateerd dat het sporttype ook een rol speelt voor sponsoring, met name in hoeverre er een professionele bond aanwezig is die capaciteit in huis heeft om sponsors binnen te halen, zoals een tennisbond. Hier zitten professionele mensen die sponsors binnenhalen.

Buiten MVO om wordt een ander belangrijk probleem genoemd dat ook de mogelijkheden van de verenigingen in de wijk beperkt. Het is moeilijk om vrijwilligers te vinden voor in de middaguren. Om dit te ondervangen werd geopperd dat er combinatiefunctionarissen ingezet kunnen worden. Een combinatiefunctionaris verenigt onderwijs en de vereniging via schoolsport.

Tafeldialoog 4: Sportbeleid vanuit de verenigingen

Inleiding

Tegen welke problemen lopen sportvereniging aan bij het maken van beleid? Voorzitter Dirk Jan Stouten is benieuwd hoe sportverenigingen voldoen aan de toenemende verwachtingen op bestuurlijk gebied.

Niveau van het kader

Een deelnemer vindt het belangrijk dat het niveau van het kader van verenigingen verhoogd wordt. Dit vraagt zowel om professionalisering, als om consolidatie: inzetten op wat je al in huis hebt. Het is erg moeilijk mensen te vinden om de kar te laten trekken. Je moet van je vereniging een hiërarchisch gezond bedrijf maken en het bestuur ervan professionaliseren met de middelen die je hebt.

Support van Sportsupport

Daniël Kleijn is namens stichting Sportsupport aanwezig en vraagt de deelnemers wat ze van de stichting verwachten. Hockeyclub Ommoord geeft aan dat ze ondersteuning kunnen gebruiken bij het maken van beleid. Binnen de club zijn er 'handen' genoeg, maar het ontwikkelen van een visie op hoger niveau is lastig. Niet iedereen kan dat. Het blijft op dit vlak moeilijk om de vertaling van (beleids)plan naar de daadwerkelijke uitvoering voor elkaar te krijgen.

Sportsupport kan ook bijdragen door verenigingsbestuurders te helpen met het vergaren van kennis en vaardigheden. Bij sommige verenigingen heeft het kader behoefte aan het volgen van cursussen, bijvoorbeeld op het gebied van sportmanagement.

Locatie

In sommige gevallen kan Sportsupport ook helpen met het vinden van de juiste locatie. Bij de wielervereniging is de huur van de baan zo hoog dat de contributie verhoogd moet worden. In dit geval wordt het gebouw beheerd door het OBR (Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam) en niet door dienst Sport en Recreatie. Onderling contact en afstemming tussen de twee gemeentelijk diensten kan hier misschien een oplossing voor bieden.

Betrek ouders

“Wat kunnen verenigingen zelf verbeteren?” Voorzitter Stouten adviseert te investeren in het leren kennen van de eigen leden. Veel ouders vinden het volgens Stouten leuk om betrokken te worden bij de club van hun kind. Dit heeft vaak het positieve gevolg dat de ouders zelf lid worden van de betreffende club.

Cultuuromslag

Op sommige aspecten moeten verenigingen een cultuuromslag maken. Verenigingsbesturen moeten vaker de samenwerking aan willen gaan met andere partijen. Ook houden verenigingen zich nog te weinig bezig met maatschappelijk verantwoord ondernemen. Verenigingen zijn over het algemeen te conservatief in hun beleid.

Een medewerker van vereniging Neptunus stelt dat er van sportclubs wordt verwacht dat ze taken op zich nemen waarvoor de gemeente de aangewezen partij is. “Het moet wél sport blijven!”, is haar stellige mening. “Je wordt geacht andere doelgroepen te benaderen, maar je kunt je soms afvragen of de betreffende club dit wel wil.” De deelnemers zijn het mee eens dat er vanuit Sportsupport regie nodig is om samenwerkingsverbanden vorm te geven.

Profilering

Een sportclub moet ook bekijken hoe zij zich wil profileren. Het is volgens een aantal deelnemers van belang daarbij een duidelijke keuze te maken. “Kies je bijvoorbeeld voor talentontwikkeling, dan trek je andere leden dan wanneer de club zich als breedtesportvereniging profileert”, stelt een van de deelnemers. Sportsupport zou hier een rol in kunnen spelen. “Wanneer er structurele veranderingen in het aanbod en de ledenwerving van sportclubs nodig zijn, moet dit wel gefinancierd worden. Niet op projectbasis, maar structureel.”

Kleijn is het met dit laatste niet eens. Verenigingen moeten volgens hem professioneler worden, zodat hun mensen naar scholen kunnen gaan om samenwerking tussen school en sportclub te intensiveren. Sportsupport kan dit niet altijd op zowel organisatorisch als financieel blijven faciliteren.

Onderling bezoek

Stouten sluit af met de vraag: "Hoe kunnen sportverenigingen de wereld veroveren?" Misschien moeten de verschillende sportclubs die nu aanwezig zijn elkaar eens bezoeken, stelt een deelnemer voor. "Van elkaar valt zeker veel te leren." Dit afsluitend idee krijgt veel bijval.

Terugkoppeling

De tafeldialogen dienen als input voor de in ontwikkeling zijnde sportvisie. Vanuit de drie partners binnen Sportstad Rotterdam (Sport en Recreatie, Stichting Sportsupport en Stichting Rotterdam Topsport) wordt gereflecteerd op wat naar voren gekomen tijdens de discussies.

De uitdagingen voor de komende jaren zijn het intensiever gebruiken van sportcomplexen, het activeren van leden, het verminderen van regeldruk en op beleidsniveau afspraken tot stand brengen tussen clubs. In veel verenigingen lopen creatieve mensen rond wiens inbreng goed gebruikt kan worden. Ondersteuning blijft nodig, maar clubs zijn serieuze partners waarvan professionaliteit verwacht mag worden.

Sportverenigingen zijn zichzelf redelijk bewust van hun maatschappelijke rol. Voor het bedrijfsleven is het minder duidelijk dat sportverenigingen een middel vormen voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Sportverenigingen benutten de mogelijkheden voor sponsoring nog te weinig. Het draait binnen de sponsoring van sportverenigingen om gunnen. Ken dus je leden goed en investeer in je netwerk. Wie zijn je leden en wat doen ze? Hoe zijn ze in te zetten? Daar liggen grote kansen.

Maar er zijn ook bedreigingen: het bestuurlijk kader van de verenigingen moet goed opgeleid worden en voldoende kennis hebben om een vereniging te managen. Goed beleid in de vereniging betekent ook het optimaal benutten van de aanwezige kennis en vaardigheden. Sommige bonden stimuleren verenigingen meer op anderen gebieden bezig te zijn dan andere bonden. Dat is op zich niet erg, maar vaak helpt uitbreiden van de werkzaamheden de overlevingskansen van een vereniging. Kansen liggen er zeker, bijvoorbeeld in de koppeling met Freestyle sporten. Daarmee kunnen verschillende nieuwe doelgroepen betrokken worden.

Gert-Jan Lammens zegt ter afsluiting dat de nieuwe visie vooral inzet op het zoeken naar nieuwe partners voor de sport en de sportvereniging zowel op economisch, fysiek als planologisch gebied. Het is lastig dit voor elkaar te krijgen. Het midden- en kleinbedrijf (MKB) verdient nog meer focus. Er moet ook meer ontschot en samengewerkt worden met andere sectoren. Maar niet alleen Rotterdam Sportstad moet dat met de nieuwe visie doen; het zijn de clubs die zelf het voortouw moeten nemen.